

Rydboholmsbolagets kontor

Kontorsfunktionen fick en strategisk placering i samhället vid bron över Viskan, som förband fabriksområdets och samhällets båda sidor med varandra. Från 1848 var kontoret troligen inrymt i två rum i en tvåvåningsbyggnad av trä, det s.k. minut-handelshuset. I vinkel mot denna byggnad hade 1837 uppförts ett hus i två våningar 33 alnar långt, 16,5 aln brett och 10,5 aln högt med välvd källare och tak av "anstruken papp". Den med vitmålad träpanel klädda fasaden var symmetriskt indelad av treluftsfönster. Denna byggnad innehöll fyra rum och två kök i bottenvåningen samt sex rum i den övre våningen. Fyra av rummen var tapetserade. Huset värmdes upp av två kakelugnar och åtta ugnar av tegel. Byggnaden fungerade som bostad vid ägarnas besök vid fabriken och efter 1852 som permanent bostad för Sven Erikson, då ensam ägare till fabriken. Detta hus och den ovan nämnda minuthandelsbyggnaden, präglades av den lokala byggnadstraditionen, med de för området typiska stora, vita förläggargårdarna i trä. Med den vita färgen markerades byggnadens status som herrskapsboning.

År 1895 byggdes denna f.d. ägarbostad om till kontor efter ritningar av arkitekten C. Crispin i Göteborg. Fasaden kläddes om i en formrik dräkt med tydliga drag av den fornnordiska stilen. Fasadens träklädsel var indelad i mindre fält med hjälp av listverk. Bottenvåningen var klädd med liggande och den övre våningen med stående panel. Utrymmet mellan överdelen på övervåningens fönster och takfoten var klädd med spån. Mittaxeln markerades av entreverandan och en fjällklädd frontespis med flaggstång. Varje fönster var försett med plåtklädda huvar, burna av utskurna konsoler.

Foto Glenn Murberg 20160414

Det inre gavs också ett representativt utseende vid ombyggnaden. I den södra delen av huset fanns en bostadslägenhet med fem rum och kök. I den norra delen var själva kontoret inrymt. I bottenvåningen fanns förstuga, vestibul, toaletterum och kassakontor med "afstnngdt, madrasseradt samtalsrum för telefonapparaten och af tegel muradt kassahalf". Golven i förstuga och vestibul var belagda med marmormosaikplattor och i övriga rum med linoleum. En del av dörrarna hade målningar af slipadt och etsadt glas". Den övre våningen rymde tre direktionsrum "åfven de dyrbart målade och tapetserade". Kontorsdelen värmdes upp av en varmlufts apparat i källaren. (Det om- och tillbyggda kontorshuset står fortfarande kvar.)

Antalet sysselsatta med kontorssysslor var under hela perioden blygsamt. I mantalsuppgifterna från 1916 upptas en direktör, en kassör, en kontorist och tre bokhållare. Genom ombyggnaden 1895 kom byggnadens representativa funktion som lokal för bolagets ledning och därigenom som maktcentrum att tydligt markeras arkitektoniskt. Byggnaden kom även fortsättningsvis att delvis fungera som bostad, men en separering av ägarbostad och kontorsfunktion skedde genom att en särskild disponentvilla byggdes 1875. Även omgivningen uppvärderades genom planteringar och resandet av en byst av grundaren, Sven Erikson. Bysten, stående på ett högt stenfundament, kan uppfattas som en tydlig markering av samhällets symboliska centrum. Det är också möjligt att se den som ett materialiserat uttryck för den patriarkaliska världssynen genom framhävandet av ägarläktens urfader och samhällets upphovsman.